

PERSBERICHT

OPWEKKING EN VERNIEUWING IN DE KERKEN

Amersfoort, 28 september 2004. De 10e dialoogbijeenkomst in Nederland van rooms-katholieken en vertegenwoordigers van de Verenigde Pinkster en Evangeliegemeenten (VPE), 24 september 2004 te Amersfoort, ging over *Opwekking en/of vernieuwing in de kerken, hoe gaat/ging dat goed of niet goed?*

OPWEKKING

Ds. Paul Pouwelse sprak vanuit de VPE over opwekking en geloofsvernieuwing in de levens van individuele christenen. 'Waar opening is voor de heilige Geest, daar gebeurt iets nieuws.' Dat hoeft overigens niet bij iedereen gepaard te gaan met het kunnen spreken in tongen. In de Pinksterbeweging is tongentaal wel lang gezien als het bewijs dat iemand gedoopt is in de heilige Geest. Uit eigen onderzoek in een aantal pinkstergemeenten stelde Pouwelse vast dat de levens van veel gelovigen door de heilige Geest vernieuwd zijn, zonder dat zij in tongen baden.

Het begrip 'opwekking' werd vanuit de VPE-delegatie omschreven als een soeverein ingrijpen van God, niet door mensen te besturen of te bewerken. De gebeurtenissen die achteraf als opwekking omschreven worden zijn wel altijd voorafgegaan door gebed. Maar tal van pogingen om door intensief eendrachtig gebed een opwekking 'uit de grond te stampen' hebben niet tot een opwekking geleid. Uit persoonlijke getuigenissen bleek wel het ingrijpen van God in het leven van mensen, met goede gevolgen.

VERNIEUWING

Vanuit de rk kerk vertelde een vertegenwoordigster van de Focolarebeweging hoe deze beweging bij haar ontstaan - 1943 in Trente - aanvankelijk met argwaan werd bekeken. Omdat ze het altijd over de Bijbel hadden, leken ze wel verkapte protestanten en omdat ze hun goederen gemeenschappelijk deelden leken het wel verkapte communisten. Ze hebben toen hun ervaringen voorgelegd aan de plaatselijke bisschop die de authenticiteit van deze nieuwe stroming herkende, er een naam aan gaf en het goedkeurde. Bij uitbreiding van de Focolarebeweging naar andere bisdommen werd altijd eerst goedkeuring gevraagd van de plaatselijke bisschop vanuit de evangelietekst 'wie u hoort, hoort Mij'.

Kees Slijkerman sprak over de nieuwe bewegingen en vernieuwende stromingen die in de rk kerk zijn ontstaan; over de ruimte die ze wel en niet krijgen en over de kerkelijke leer die zich hierbij ontwikkelt.

Tijdens het Tweede Vaticaans concilie (1962-1965) werd nog niet gesproken over de nieuwe bewegingen. Wel over het recht van gelovigen om verenigingen te vormen. En heel revolutionair had Vaticanum II vastgelegd: "Aan elke gelovige die charismatische gaven ontvangt wordt daarmee het recht en de opdracht verleend deze in de Kerk en in de wereld te gebruiken". Tijdens de bisschoppensynode over de roeping en zending van de leken, in 1987 te Rome, is er voor het eerst op het niveau van de wereldkerk uitvoerig over de nieuwe bewegingen gesproken. Ze werden door de synodevaders erkend als belangrijk deel van de kerk. Daarbij moest duidelijk gemaakt worden op welke bewegingen die erkenning betrekking had. Dit resulteerde in vijf "criteria van kerkelijkheid", vastgelegd in de post-synodale Apostolische Exhortatie 'Christifideles Laici' (1988) van paus Johannes Paulus II. Voorafgaand aan die criteria schrijft de paus: "Allereerst dient *de vrijheid van vereniging van de leken* erkend te worden. Deze vrijheid is een echt en eigenlijk recht dat niet voortkomt uit een soort 'verlof' van het gezag, maar voortvloeit uit het doopsel dat het sacrament is waardoor de gelovigen geroepen worden om actief deel te nemen aan de gemeenschap en de zending van de kerk."

GESTALTE VAN RKK VERANDERD

De nieuwe kerkelijke bewegingen hebben in de laatste 20 jaar gaandeweg steeds meer een eigen plaats gekregen in de rk kerk wereldwijd. Ze zijn nu onderdeel van de Kerk zoals de bisdommen, parochies,

orden en congregaties onderdelen zijn van de Kerk. Volgens Slijkerman is de gestalte van de rk kerk veranderd door de nieuwe bewegingen. 'Daarmee is de rk kerk ook een iets andere gesprekspartner geworden in de oecumene. Hierover ken ik nog geen kerkelijke uitspraken maar door de bewegingen is er al een hele praktijk gegroeid die nieuwe mogelijkheden voor de oecumene impliceert.'

TOETSING DOOR BISSCHOPPEN

Een belangrijk verschil tussen de pinkstergemeenten en de rk kerk bleek de toetsende rol van de bisschop t.o.v. charisma's en nieuwe bewegingen.

In de Pinksterbeweging (en in de reformatorische kerken) staat de persoonlijke relatie tussen de gelovige en God bovenaan. De gelovige is niet ondergeschikt aan de kerk en heeft een vrij losse band met de kerk. Wisseling van kerkgenootschap komt dan ook veel voor bij pinkstergelovigen .

In de rk kerk is het aan de bisschoppen te beoordelen of het ontstaan van een bewegingen ook echt een werking van de Heilige Geest is. Bisschoppen mogen echter niet willekeurig hun persoonlijke voorkeur volgen. Hét criterium waarop de bisschoppen moeten oordelen over charisma's is: of deze charisma's echt van de heilige Geest zijn. Zo staat het in de besluiten van Vaticanum II (LG 12 en AA 3) en in de *Katechismus van de Katholieke Kerk* (KKK 800-801).

WANNEER GAAT HET MIS?

Zowel bij opwekking als bij vernieuwing gaat het om een ervaring van het werken van de heilige Geest waardoor nieuw geestelijk leven ontstaat in nieuwe vormen. In de geschiedenis van de Pinksterbeweging ontstonden dikwijls nieuwe autonome christelijke gemeenten omdat er in de bestaande kerkelijke omgeving geen ruimte was voor het nieuwe.

Op de vraag waarom vernieuwingen niet altijd goed gaan maar soms leiden tot breuken kwamen in de dialoog verschillende antwoorden naar voren: te grote vasthoudendheid aan bepaalde leerstellingen, liefdeloosheid en zelfgenoegzaamheid. Enerzijds worden vernieuwingen tegengehouden doordat mensen te lang vasthouden aan verouderde vormen. Anderzijds ontsporen vernieuwers als ze zich te zeer vastklampen aan het eigen gelijk en niet de nodige nederigheid en het geduld kunnen opbrengen.

Eenheid blijft bewaard als gelovigen uitgaan van de gedachte: 'Als God iets nieuws wil bewerken zal Hij er op zijn tijd en op zijn wijze ruimte voor geven'. Vanuit dat vertrouwen maken katholieken kennelijk gemakkelijker hun eigen overtuiging ondergeschikt aan het oordeel van de kerk.

De lezing van Kees Slijkerman en het getuigenis van de Focolarebeweging worden gepubliceerd op website StuCom www.stucom.nl als documenten 0119 en 0118 (rechtstreeks adres: www.stucom.nl/dialoog). Meer over de bewegingen in de rk kerk: www.stucom.nl/bewegingen. Meer over de VPE: www.vpe.nl

-----
Namens de stuurgroep voor deze dialoog werd dit persbericht vastgesteld door:

- *Ds. Henk van den Born, voorzitter van de VPE-werkgroep voor het contact met de kerken,*
- *Geert van Dartel, secretaris van de Katholieke Vereniging voor Oecumene Willibrord en Athanassius,*
- *Kees Slijkerman van de Katholieke Charismatische Vernieuwing*

De webadressen in dit document zijn op 10 juli 2009 geactualiseerd.

Dit is document 0120 op www.stucom.nl in de rubriek dialoog waar ook de teksten van eerdere en latere dialoogbijeenvakkomsten staan (rechtstreeks bereikbaar via www.stucom.nl/dialoog).

Meer over bewegingen in de rk kerk: www.stucom.nl/bewegingen.